

Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 kron, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe štev. 3.

Dopis: dobrodošli in se sprejemaj zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 21.

V Ptuj v nedeljo dne 25. maja 1913.

XIV. letnik.

Posojilnica v Šoštanju pred polomom.

Iz Šoštanja se poroča:

Dne 16. t. m. vršila sta se v pisarni tamnje slovenske posojilnice dva jako viharna shoda, katera je vodil celjski advokat dr. Večerkov. Namen zborovanja je bil, da se od posameznih zadruženikov celjske zveze izpreša visoko svoto 200.000 kron, s katero bi se pokrilo že leta sem obstoječi pomanjkljaj šoštanjske posojilnice. Ali ta pobožna želja modrih ljudi okoli celjske "Zadružne zveze" se izpolnila. Baje je le en sam zadružnik se zavezal, plačati malenkostno svotico v pokritje velikega primanjkljaja. Dr. Kukovec je m. dr. omenil, da se je 612 članom pisma poslalo, v katerem se jih je prosilo, dovoliti prispevke za pokritje deficita. Povedal je tudi, da je bilanca za preteklo upravno leto že gotova, da pa se še ni objavila. Posamezni člani predstojništva posojilnice iz kritičnih let so že prostovoljno večje prispevke dali. Tako je darovala soproga šoštanjskega odvetnika dra. Mayer, ki je bil takrat direktor in pravni konzulent posojilnice, 20.000 kron, inženir Vošnjak v Gorici pa 8.000 kron. Dr. Kukovec je nadalje priznal, da se je na fabrično realiteto Ivana Vošnjaka v Šoštanju, ki se jo je na 300.000 K cenilo, v kritičnem času od šoštanjske posojilnice posojila za 280.000 K dalo (!!!) Tudi je omenil dr. Kukovec, da ima posojilnica v Šoštanju razven dveh realitet v skupni vrednosti 20.000 K, na katerih pa je za 40.000 K bremen (!!!), še neko hišo na Dunaju, ki je pa tudi zadolžena, pa v kljub temu 25.000 kron obveznosti nosi (?).

Za saniranje in pokritje velikanskega deficita 200.000 kron podpisale so nekateri posojilnice izjavo, da bodejo pri šoštanjski posojilnici vložile 70.000 K in obenem šenkale obresti; obenem hočejo te mekrosrčne posojilnice iz svojega čistega dobička šoštanjski polomljeni posojilnici darovati 80.000 K. Baje je tudi mestnik v Gradcu dr. Kukovcu obljubil, da bode in država pomagala (?).

Ko se je očitalo, da bi morali velikansko škodo pravzaprav trpeti člani takratnega predstojništva šoštanjske posojilnice, povedal je Kukovec, da ti zdaj nobenega premoženja nimajo, kar pa bržkone ne odgovarja resnici. Glavni krivec slovenski advokat dr. Mayer se je potem prišel izgovarjati, češ da je bil takrat še premal, neizkušen v denarnih stvareh (zakaj je potem prevzel odgovorni posel?) itd. Razburjeni kmetje so dr. Mayerja oestro prijeli in tako je moral javno obljubiti, da bode tudi se zdaj prispeval iz lastnega za pokritje deficita. To je tudi samoumevno in čudimo se, da se mora tega "neizkušenega" slovenskega advokata takorekoč s pestmi prisiliti, da stori svojo dolžnost ...

Stvar stoji danes tako-le: Posojilnica v Šoštanju je že več let sem za

200.000 kron pasivna. Vkljub temu se iz političnih vzrokov zavlečne uresničenje poštenega reda. Zdaj mora c. kr. oblast red napraviti! V kratkem bode prišlo do likvidacije posojilnice v Šoštanju. Slovenski kmetje pa zdaj jasno vidijo, na kako brezvestni način gospodarijo prvaški voditelji z tujim, ljudskim denarjem.

Steckenpferd milo lilijino mleko

vedno kakor doslej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsakodnevna priznanjevalna pisma, à 80 h povsod v zalogi.

Balkanske zmešnjave.

Svetovni mir zasigurjen — Balkanski prepiri. — Silistria rumunska — Albanija. — Odpuščanje rezervistov.

V berolinski cesarski hiši se vršijo te dni velike slavnosti ob priliki poroke cesarjeve hčerke. Teh slavnosti se udeležita tudi ruski car in angleški kralj. Anglija in Nemčija, ki sta bili tako veliki nasprotnici in tekmovalki, se torej približujeta. V tem leži pač najboljša jamstvo za zasigurjeni evropejski mir.

Medtem se pogajanja med balkanskimi zavezniki precej kritično razvijajo. Kakor vse kaže, sta sklenili Srbija in Grška posebno pogodbo, s katero hočejo Bulgariji večji del njenega v borbi proti Turčiji pridobljenega plena odvzeti. Bulgari se seveda branijo in večkrat je že izgledalo, kakor da bi potegnili zavezniki svoj še od turške krvi mokri handžar za medsebojno vojno.

Bulgarsko-rumunska pogajanja so imela polni uspeh. Trdnjava Silistria spadala bode odslej Rumuniji.

Medtem ko se je vsled odločnega nastopa Avstrije severne meje nove države Albanije določilo, veljajo pogajanja zdaj južnim mejam, pri katerih je zlasti Italija zainteresirana. Tudi tukaj zna še priti do hujših prask in zmešnjav.

Odpuščanje naših rezervistov se je medtem pričelo. Počasi, kakor polži počasi gremo torej splošnemu miru nasproti.

Odpust naših rezervistov.

"Milit. Rundschau" poroča: Vsi komandanti od 1. do vstevši 14. kora so sprejeli odlok, glasom katerega se mora odpustiti vse rezerviste letnikov 1909 in 1908. Od letnika 1908 nahajajo se zdaj rezervisti le pri kavaljeriji. Ta odpust obsega okroglo 35.000 mož. Nadalje se odpusti deloma tudi nadomestno-rezervne letnike 1910 in 1911. Ta dva letnika obsegata okoli 15.000 mož. Skupaj pride torej okoli 50.000 rezervistov domu. Od rezervistov,

ki služijo v Bozni in Hercegovini ter Dalmaciji, se zasedaj nobenega ne odpusti. Pač pa se jih sme na kratki, do 14 dni trajajoči dopust (Urlaub) vsaj deloma poslati. Razmere še vedno ne dopustijo, vsem posebnim vojaškim odredbam ob meji na jugu konec napraviti. Vse nevarnosti te krize torej še nismo prestali!

Na razvalinah Skutarija.

»Reichsposti« poroča njen dopisnik iz Skutarija: Ako se sprehaja skozi ozke ulice Skutarija, pravzaprav ne vidiš mnogo o uspehih bombardementa. Tu in tam velike luknje v zidovju, od 1 do 4 metrov široke, kupi šodra in kamenja namesto stanovalnih hiš. Ako hočeš videti po srbskih in črnogorskih kroglih prizadete razvaline, moraš iti tja, kjer stojijo katoliške cerkve in katoliški zavodi. Ti so bili cilj črnogorskih artiljeristov. Jako radi so streljali na avstro-ogrski konzulat. Nadškof Seregi mi je povedal, da so črnogorski oficirji vedno za cilj katoliške cerkve in avstrijski konzulat določili. In balkanske države so rekle, da so vojsko v znamenju križa priče! Na stolno cerkev se je streljalo, ker so črnogorci prav dobro vedeli, da je v to cerkev na stotine katoliških ženin otrok zbežalo. V mestu se nahajajoči srbski popi so črnogorcem to naznanili 21 cm-melinatne bombe so ble pozdrav črnogorske »križarske armade«; ti strelji so veljali Božjem hramu. »Črnogorci so hujši nego Turki!« Te besede mi je rekel skutarski katoliški nadškof monsignore Seregi!

Obiskal sem katoliški frančiškanski samostan. Pater Facini sprejel me je pod milim nebom. Cela streha srednjega trakta samostana je porušena. Solnce sije v dvorane. »Dne 27. februarja«, tako mi pripoveduje pater, »ob 3. uri popoldne molil je tukaj 82 letni frančiškan pater Rodolfo. Takrat je priletela 21 cm krogla in je udarila skozi sedem dvoran poslopja. Vse je padlo v razvaline. Pater Rodolfo pa je kleče naprej molil na malem nerazrušenem prostoru. Pravi čudež se je zgodil! Ena stena spodnje dvorane je ostala cela; sredi med slikami albanskih škofov vidim tudi sliko cesarja Franc Jožefa I. Pater pravi: »On je vse videl, on nam bode pomagal...« P. Domenico mi je pravil, da se je med obleganjem vsaki dan 800 do 900 ljudi pred durmi samostana hranilo. In vendar je 85 katoličanov vsled lakote umrlo. Splezali smo čez veliko, 4 m široko zemeljsko luknjo; črnogorski strel odtrgal je bil celi ogeljšolskega poslopja od strehe pa do doli in je poleg tega še to jama v zemlji napravil. Dne 8., 10. in 27. februarja so črnogorci 30 težkih krogelj v samostan poslali. V šoli samostana je bilo mnogokrat do 200 otrok; k sreči se jim ni mnogo zgodilo.

Potem so mi frančiškani pokazali svojo »trdnjavo«, v kateri so bivali med obstreljevanjem. V kleti pod refektorijom so živeli, kakor zverine v temni, mokri jami. Najhujša ječa je proti tej kleti prijetno stanovanje. Tu je bival tudi katoliški škof Sehlaku iz Pulati.

V klostru frančiškank pokazala mi je sestra Feliciana razvaline, zlasti mesto, kjer je ubila 4. marca črnogorska bomba več katoliških sester. Med razvalinami se je našlo še mnogo knjig šolske dece ... Zlosten je pogled na lepo, stolno cerkev, ki je napol podrt. Neverjetno zverinstvo je, kar so črnogorci tudi zagrešili. Streljalo se je na oltarje; zažgali so zakristijo, spovednice, — povsod le razvaline in kamenje... V samostanu jezuitov se je razpočilo 36 velikih črnogorskih krogelj. In to so ljudje storili, ki tudi na Kristusova verujejo...

Politični pregled.

Naš državni zbor pričel je zopet svoje zasedanje. Načelnik vlade grof Stürgkh imel je daljši govor o notranji in zunanji politiki. O